

Gorzów Wlkp., dnia 21 września 2016 r.

PS-VI.431.2.2016.PMyc

Pani
Renata Filinowicz
Przewodnicząca
Powiatowego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności
w Świebodzinie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2 w związku z art. 6c ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) oraz § 2 pkt 2 i § 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 29), członkowie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. w okresie od dnia 9 maja 2016 r. do dnia 20 maja 2016 r. przeprowadzili, z upoważnienia Wojewody Lubuskiego, kontrolę problemową w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Świebodzinie.

Zakres kontroli obejmował kontrolę orzeczeń, co do ich zgodności z zebranymi dokumentami i z przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, prawidłowość postępowania orzeczniczego oraz zgodność kwalifikacji członków powiatowego zespołu z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Z zakresu kontroli wynikał jej przedmiot, jakim było zbadanie:

1. Prawidłowości postępowania orzeczniczego, w szczególności w zakresie:
 - a) doboru składu orzekającego, właściwego do rozpatrzenia wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności,
 - b) orzeczeń wydawanych w trybie zaocznym,
 - c) orzeczeń wydawanych w trybie samokontroli instancyjnej;
2. Stanu kadrowego i kwalifikacji członków PZON.

Zgodnie z § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w przypadku stwierdzenia w wyniku kontroli nieprawidłowości lub naruszeń prawa w zakresie przedmiotu kontroli, organ upoważniony do kontroli, niezwłocznie po podpisaniu protokołu kontroli, sporządza wystąpienie pokontrolne, które przekazuje kierownikowi podmiotu kontrolowanego.

Ustalenia kontroli przedstawione zostały w protokole kontroli, doręczonym Pani w dniu 21.06.2016 r. Po wniesieniu przez Panią zastrzeżeń z dnia 28.06.2016 i następnie ustosunkowaniu się do nich stanowiskiem Zespołu kontrolnego z dnia 09.08.2016 r., protokół kontroli został przez Panią podpisany w dniu 12.08.2016 r. W ramach stanowiska Zespołu kontrolnego do wniesionych uwag, uwzględniono jedno z czterech zastrzeżeń, zmieniając stosownie treść protokołu. W związku z ustaleniami kontroli, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne. Proszę o zapoznanie się z jego treścią, a także o realizację uwag i zaleceń pokontrolnych w nim zawartych.

W zakresie prawidłowości postępowania orzeczniczego, Zespół kontrolny po analizie przedłożonych dokumentów nie stwierdził uchybień w pisemnym wyznaczeniu składu orzekającego przez Przewodniczącą PZON i dokonywaniu wstępnej analizy dokumentacji medycznej przez lekarza. Inaczej mówiąc, wszystkie akta zakończonych spraw zawierały pisemne wyznaczenie przez Przewodniczącą PZON składu orzekającego i wstępną analizę dokumentacji medycznej, dokonaną przez lekarza. Natomiast pewne nieprawidłowości pojawiały się w sposobie wyznaczania składów orzekających, o czym poniżej.

Zgodnie z § 19 ust. 1 i 2 rozporządzenia z dn. 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, przewodniczący powiatowego zespołu wyznacza skład orzekający, w tym przewodniczącego składu orzekającego, spośród członków zespołu (...) Przewodniczącym składu orzekającego jest lekarz, specjalista w dziedzinie odpowiedniej do choroby zasadniczej dziecka lub osoby zainteresowanej.

Spośród 210 akt postępowań, zakończonych wydaniem orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności w trybie zaocznym, Zespół kontrolny stwierdził, iż w 14 skontrolowanych aktach spraw o numerach: ZO.400.1417.2015; ZO.400.1259.M.2015, ZO.400.1775.2015; ZO.400.1884.2015; ZO.400.2372.M.2015; ZO.400.2617.2015; ZO.400.2943.M.2015; ZO.400.D.2914.2015; ZO.400.2891.M.2015, ZO.400.3049.M.2015, ZO.400.D.2980.2015, ZO.400.3041.M.2015, ZO.400.334.M.2016, ZO.400.318.2016 orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydane zostały przez lekarzy o specjalizacjach nieodpowiednich do chorób zasadniczych osób niepełnosprawnych. Były to orzeczenia zawierające symbole przyczyny niepełnosprawności takie jak: 05-R, 02-P, 01-U, 03-L, 10-N, 06-E, podczas gdy nie zostały wydane przez właściwych specjalistów, odpowiednio: ortopedę-traumatologa, psychiatrę, laryngologa i neurologa. Zgodnie z § 20 w/cyt. *rozporządzenia w sprawie orzekania*, każdy z członków zespołu, uczestniczący w posiedzeniu składu orzekającego, sporządza, w zakresie swojej specjalności, ocenę dla potrzeb postępowania o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

Obok diagnozy medycznej, ustalającej naruszenie funkcji fizycznej, psychicznej lub intelektualnej organizmu, postępowanie orzecznicze ustala ograniczenia funkcjonalne w różnych sferach życia, związanych z aktywnością społeczną i zawodową człowieka stosownie do wieku, płci oraz zakresu i rozmiaru ograniczeń. Wyznacza też zakres i formy koniecznego wsparcia danej osoby.

W 69 sprawach, dotyczących orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności o numerach: ZO.400.940.M.2015; ZO.400.705.M.2015, ZO.400.672.M.2015, ZO.400.1282.M.2015, ZO.400.1246.M.2015, ZO.400.1417.2015, ZO.400.1484.M.2015, ZO.400.1437.2015, ZO.400.1375.2015, ZO.400.1458.M.2015, ZO.400.1563.2015, ZO.400.1565.2015, ZO.400.1609.2015, ZO.400.1259.M.2015, ZO.400.D.1399.M.2015, ZO.400.1775.2015, ZO.400.1760.M.2015, ZO.400.1672.2015, ZO.400.1560.2015, ZO.400.1882.M.2015, ZO.400.1917.M.2015, ZO.400.1884.2015, ZO.400.2108.M.2015, ZO.400.2011.2015, ZO.400.2007.2015, ZO.400.2144.M.2015, ZO.400.2035.M.2015,

ZO.400.2083.M.2015, ZO.400.2372.M.2015, ZO.400.2250.M.2015, ZO.400.2596.2015, ZO.400.2192.M.2015, ZO.400.2238.M.2015, ZO.400.2246.2015, ZO.400.2208.M.2015, ZO.400.2439.2015, ZO.400.2232.2015, ZO.400.2275.M.2015, ZO.400.2437.2015, ZO.400.2225.M.2015, ZO.400.2038.M.2015, ZO.400.2393.M.2015, ZO.400.2430.M.2015, ZO.400.2585.M.2015, ZO.400.2786.2015, ZO.400.2617.2015, ZO.400.2743.M.2015, ZO.400.2943.M.2015, ZO.400.2920.M.2015, ZO.400.2827.M.2015, ZO.400.2774.M.2015, ZO.400.D.2914.2015, ZO.400.49.2016, ZO.400.3015.M.2015, ZO.400.2891.M.2015, ZO.400.2784.M.2015, ZO.400.54.2016, ZO.400.3049.M.2015, ZO.400.2991.M.2015, ZO.400.D.2980.2015, ZO.400.D.3035.M.2015, ZO.400.176.2016, ZO.400.106.M.2016, ZO.400.318.2016, ZO.400.308.2016, ZO.400.253.M.2016, ZO.400.157.2016, ZO.400.763.M.2016, ZO.400.357.M.2016

nieprawidłowo został wyznaczony drugi członek składu orzekającego, co spowodowało, że w sprawach z kodem chorobowym 02-P, 09-M, 05-R, 10-N, 11-I, 01-U, 07-S orzekał pracownik socjalny, zamiast wymaganego udziału psychologa, pedagoga lub doradcy zawodowego albo orzekał doradca zawodowy zamiast wymaganego psychologa. Do omawianej powyżej nieprawidłowości szeroko odniosła się Przewodnicząca PZON w zastrzeżeniach wniesionych do protokołu kontroli. Zespół kontrolny uznał, że ze względu na wiek wnioskodawcy lub ustalony symbol przyczyny niepełnosprawności, w ww. sprawach orzekać powinien psycholog, pedagog albo doradca zawodowy. Kwestia doboru członków zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności do udziału w posiedzeniach składów orzekających, nie jest ściśle uregulowana w przepisach prawa. W związku z tym, stanowisko Zespołu kontrolnego w tym zakresie ma charakter opiniodawczy.

Omawiane uchybienie nie jest znaczące i nie wpływa istotnie na ocenę działalności podmiotu kontrolowanego.

Zgodnie z § 8 pkt 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, w przypadku gdy lekarz - przewodniczący składu orzekającego uzna posiadaną dokumentację medyczną za wystarczającą do wydania oceny stanu zdrowia, a osoba zainteresowana lub dziecko nie mogą uczestniczyć w posiedzeniu składu z powodu długotrwałej i nierokującej poprawy choroby, potwierdzonej zaświadczeniem lekarskim, ocena może być wydana bez bezpośredniego badania osoby orzekanej.

Spośród 210 orzeczeń, wydanych w trybie zaocznym (204 orzeczenia o stopniu niepełnosprawności i 6 orzeczeń o niepełnosprawności), stwierdzono, że w 10 przypadkach

orzeczenie wydano zaocznie, na podstawie decyzji lekarza – przewodniczącego składu orzekającego, pomimo braku w aktach sprawy stosownego zaświadczenia lekarskiego.

Spośród skontrolowanych orzeczeń wydanych zaocznie, 20 orzeczeń zaliczało wnioskodawcę do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, 2 – do lekkiego, natomiast 1 – nie zaliczało do stopnia niepełnosprawności. Przypadki te (w szczególności zaliczenie do stopnia lekkiego i niezaliczenie do stopnia niepełnosprawności) budzą poważne wątpliwości, co do zasadności orzekania zaocznego.

We wszystkich przypadkach orzekanie zaoczne było zgodne z dokonaną przez lekarza orzecznika wstępną analizą dokumentacji medycznej, z której wynikało, iż obecność wnioskodawcy na posiedzeniu składu orzekającego jest nieobowiązkowa.

Analizując akta spraw zakończonych wydaniem orzeczenia w trybie zaocznym, poddano kontroli formularze ocen, sporządzanych przez członków PZON oraz pozostałe druki, mające zastosowanie w procesie orzekania o niepełnosprawności. Stwierdzono w tym punkcie, że PZON w Świebodzinie stosuje aktualne i kompletne formularze ocen i pozostałych dokumentów, poza drukami ocen psychologicznych.

Zgodnie z § 16 ust. 2 i 3 *rozporządzenia w sprawie orzekania*, powiatowy zespół, który wydał orzeczenie, obowiązany jest przesłać odwołanie wraz z aktami sprawy do wojewódzkiego zespołu w terminie 7 dni od dnia otrzymania odwołania. Jeżeli powiatowy zespół uzna, że odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie, wydaje orzeczenie, w którym uchyla lub zmienia zaskarżone orzeczenie.

W zakresie prawidłowości postępowania orzeczniczego pod kątem orzeczeń wydanych w trybie samokontroli, Zespół kontrolny stwierdził, że wszystkie orzeczenia w trybie samokontroli (6 sztuk) wydane zostały w terminie 7 dni od dnia wpływu odwołania i zmieniały zaskarżone orzeczenie poprzez przychylenie się do odwołania strony w całości. Uzasadnienia wydanych orzeczeń w dużym stopniu są szablonowe i niepełne. Nie wskazują okoliczności powodujących zmianę stanowiska składu orzekającego. Dotyczy to w szczególności spraw o numerach ZO.400.1669.2015.AD, ZO.400.1680.2015.AD, ZO.400.3004.M.4.2015.US, w których wcześniejsze, zmienione orzeczenie odmawiało przyznania karty parkingowej z podaniem szerokiego uzasadnienia, natomiast orzeczenie wydane w trybie samokontroli przyznawało tę kartę bez podania powodów zmiany decyzji.

Kwalifikacje członków powiatowych zespołów określa § 21 ust. 1 *rozporządzenia w sprawie orzekania*, zgodnie z którym „członkowie powiatowego zespołu powinni spełniać następujące wymogi kwalifikacyjne:

- 1) przewodniczący zespołu – ukończone studia magisterskie lub wyższe studia medyczne;
- 2) sekretarz – ukończone studia magisterskie na kierunku prawo lub administracja;
- 3) lekarz:
 - a) prawo wykonywania zawodu lekarza,
 - b) specjalizacja co najmniej I stopnia w jednej z dziedzin mających zastosowanie w procesie orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności;
- 4) psycholog – ukończone magisterskie studia na kierunku psychologia;
- 5) pedagog – ukończone magisterskie studia na kierunku pedagogika;
- 6) doradca zawodowy – ukończone magisterskie studia na kierunku psychologia, pedagogika, socjologia lub zawodowe studia wyższe o specjalności doradztwo zawodowe albo studia podyplomowe o specjalności doradztwo zawodowe;
- 7) pracownik socjalny – kwalifikacje określone w przepisach o pomocy społecznej.”

Stan zatrudnienia w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Świebodzinie na dzień kontroli przedstawiał się następująco:

25 powołanych członków powiatowego zespołu, w tym:

- przewodniczący zespołu,
- sekretarz,
- 17 lekarzy,
- 3 psychologów,
- 1 pedagog,
- 2 doradców zawodowych,
- 3 pracowników socjalnych.

W zakresie stanu kadrowego i kwalifikacji członków Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności Zespół kontrolny stwierdził, iż wszyscy członkowie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Świebodzinie posiadają wymagane kwalifikacje, pozwalające sprawować wykonywane funkcje. Sekretarz, mimo iż nie ukończyła wyższych studiów magisterskich na kierunku prawo lub administracja, może pełnić swą funkcję. Nabyła bowiem uprawnienia do jej sprawowania przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Biorąc pod uwagę analizę całokształtu działań podmiotu kontrolowanego, Zespół kontrolny wydaje ocenę pozytywną z uchybieniami. Odpowiedzialna za wskazane nieprawidłowości jest Przewodnicząca Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania

o Niepełnosprawności w Świebodzinie, która jest kierownikiem podmiotu kontrolowanego. Odpowiedzialność Przewodniczącej ogranicza się do jej uprawnień i kompetencji pracowniczych. Zgodnie z § 19 ust. 5 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, Przewodnicząca Zespołu organizuje obsługę administracyjno-biurową Zespołu i reprezentuje Zespół na zewnątrz.

Uwagi i zalecenia pokontrolne, zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Zobowiązuje się Panią Renatę Filinowicz – Przewodniczącą Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Świebodzinie przy ul. Żaków 3 do:

1. Właściwego doboru do składów orzekających lekarzy o specjalizacjach odpowiadających chorobom zasadniczym osób niepełnosprawnych;
2. Właściwego doboru pozostałych specjalistów w składach orzekających;
3. Właściwego sposobu wydawania orzeczeń w trybie zaocznym;
4. Właściwego sposobu wydawania orzeczeń w trybie samokontroli instancyjnej.

Na podstawie § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, kierownik podmiotu kontrolowanego zobowiązany jest do zawiadomienia organu kontrolnego o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Informację należy przekazać Wojewodzie Lubuskiemu za pośrednictwem Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w czterech jednobrzmiących egzemplarzach.

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO
Grażyna Jelska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

- 1) Adresat,
- 2) Starosta Powiatu Świebodzińskiego ,
- 3) Starosta Powiatu Międzyrzeckiego,
- 4) Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania
o Niepełnosprawności w Gorzowie Wlkp.